

ชรัสพร จิตรพิระ, อภิชาติ เชื้อสิดา, วิลาวัณ วิเชยน์, รุ่งทิวา อ่อนศิลา, รักนิรันดร์ เครือประเสริฐ, กิตติพัทธ์ วรเชษฐ์, ธัญวรัตน์ กอมณี, กวินนา เกิดสูง, กนกทิพย์ ทิพย์รัตน์

ทีมตระหนักรู้สถานการณ์ (Situation Awareness Team: SAT) กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

✉ outbreak@health.moph.go.th

สถานการณ์การเกิดโรคและภัยสุขภาพที่สำคัญประจำสัปดาห์ที่ 27 ระหว่างวันที่ 7-13 กรกฎาคม 2562 ทีมตระหนักรู้สถานการณ์ กรมควบคุมโรค ได้รับรายงานและตรวจสอบข้อมูลเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา พบโรคและเหตุการณ์ที่น่าสนใจ ดังนี้

สถานการณ์ภายในประเทศ

1. การระบาดเป็นกลุ่มก้อนของโรคไข้ปวดข้อยุงลาย จังหวัด เชียงใหม่ พบผู้ป่วย 10 ราย ในอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ วันที่ 5 กรกฎาคม 2562 พบผู้ป่วยที่มีอาการไข้และปวดข้อ 4 ราย อาศัยอยู่ในละแวกบ้านเดียวกัน ที่หมู่ 2 ตำบลม่นะ อำเภอเชียงดาว จากการค้นหาผู้ป่วยเพิ่มเติมในรัศมี 100 เมตรจากบ้านผู้ป่วย ครอบครัวพื้นที่ 19 ครัวเรือน ประชากร 46 คน พบผู้ป่วยสงสัยที่มีอาการไข้และปวดข้อหรือกระดูก ตั้งแต่วันที่ 24 มิถุนายน 2562 ถึงวันที่ 6 กรกฎาคม 2562 จำนวน 10 ราย ผู้ป่วยรายแรกเริ่มป่วย วันที่ 27 มิถุนายน 2562 เพศหญิง อายุ 64 ปี มีอาการไข้ ปวดข้อ ปวดกล้ามเนื้อ ปวดกระบอกตา มีผื่นแดง ปวดศีรษะ แต่ไม่มีเลือดออก อาการที่พบร้อยละ 100 ได้แก่ ไข้ ปวดข้อหรือกระดูก และปวดกล้ามเนื้อ รองลงมา ปวดกระบอกตา ร้อยละ 60 เกือบตัวอย่างเลือดจากผู้ป่วย 6 ราย ส่งตรวจด้วยชุดทดสอบ Dengue NS1Ag 4 ราย และตรวจหาแอนติบอดีชนิด IgM/IgG 1 ราย ที่โรงพยาบาลเชียงดาว ผลการตรวจให้ผลลบทั้งหมด ส่งตรวจด้วยวิธี RT-PCR 4 ราย ที่ศูนย์ชันสูตรด้านระบาดวิทยา จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อรองรับภัยพิบัติ โรงพยาบาลสันทราย ผลพบสารพันธุกรรมของไวรัสชิคุนกุนยาทั้ง 4 ราย ยืนยันการระบาดของโรคชิคุนกุนยาในพื้นที่ที่ไม่เคยระบาดมาก่อน ผลสำรวจดัชนีลูกน้ำยุงลายเมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม 2562 พบ HI ร้อยละ 11.1 และ CI ร้อยละ 1.9

มาตรการควบคุมโรคที่ได้ดำเนินการ แจกยาทากันยุง และสเปรย์เคมีพ่นกำจัดแมลงภายในบ้านแก่ผู้ป่วย สักและทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลาย และพ่นสารเคมีกำจัดยุง เฝ้าระวังผู้ป่วยที่มีอาการไข้ปวดข้อร่วมกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพระดับตำบลบ้านม่นะ และโรงพยาบาลเชียงดาวต่อเป็นเวลา 14 วัน ทำประชาสัมพันธ์บ้านเพื่อขอความร่วมมือจากชาวบ้านให้ทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลาย

2. โรคไข้หวัดใหญ่ในเรือนจำ จังหวัดสกลนคร

พบผู้ป่วยสงสัยโรคไข้หวัดใหญ่ในเรือนจำแห่งหนึ่ง จังหวัดสกลนคร จำนวน 34 ราย เป็นนักโทษชายในแดน 5 ซึ่งมีนักโทษชายทั้งหมด 670 คน คิดเป็นอัตราป่วยร้อยละ 5 รายแรกเริ่มป่วยวันที่ 28 มิถุนายน 2562 ด้วยอาการไข้ ไอ เจ็บคอ น้ำมูก ปวดเมื่อยตามตัว รายสุดท้ายเริ่มป่วยวันที่ 9 กรกฎาคม 2562 อายุระหว่าง 20-65 ปี อาการที่พบ ได้แก่ น้ำมูก ร้อยละ 85.29 ไอ ร้อยละ 76.47 เจ็บคอ ร้อยละ 70.59 ปวดเมื่อย ร้อยละ 55.88 ไข้เกิน 38 องศาเซลเซียส ร้อยละ 23.53 คัดจมูก ร้อยละ 20.58 ปวดศีรษะ ร้อยละ 8.82 อาเจียน ร้อยละ 5.88 ท้องเสีย ร้อยละ 2.94 และตาอักเสบ ร้อยละ 2.94 พยาบาลประจำเรือนจำจ่ายยารักษาตามอาการ ได้แก่ ยาลดไข้ พาราเซตามอล และยาแก้แพ้เพิ่มเติมในรายที่มีอาการน้ำมูก ในรายที่มีอาการเจ็บคอพิจารณาให้ยาปฏิชีวนะ ไม่ได้ส่งต่อการรักษานอกเรือนจำ เนื่องจากทุกรายอาการไม่รุนแรง ประวัติเสี่ยงย้อนหลัง 14 วันก่อนป่วย ผู้ป่วยไม่มีประวัติการสัมผัสสัตว์ปีกป่วยตาย ทำงานภาคสนามตามปกติ สภาพอากาศในรอบสัปดาห์ที่ผ่านมา อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร มีฝนตก อากาศร้อนขึ้น บางวันไม่มีแสงแดด เหมาะแก่การแพร่กระจายเชื้อในระหว่างทำกิจกรรมร่วมกันหรือนอนร่วมห้อง เก็บตัวอย่าง Nasal swab ในผู้ป่วย 1 ราย ส่งตรวจที่ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ 8 อุดรธานี ผลพบสารพันธุกรรมไวรัสไข้หวัดใหญ่ชนิด A สายพันธุ์ H3

มาตรการควบคุมโรคที่ได้ดำเนินการ มีการขึ้นทะเบียนและติดตามอาการ เฝ้าระวังผู้ป่วยรายใหม่ในนักโทษชายแดน 5 และผู้คุม ตั้งแต่วันที่ 10-16 กรกฎาคม 2562 ประสานผู้คุมให้นักโทษทำความสะอาดเรือนนอน ที่พัก ปิดปากขณะไอจาม และสวมหน้ากากอนามัย หากมีไข้ให้แจ้งพยาบาลเรือนจำเพื่อประเมินอาการ รับการรักษาหรือส่งต่อ ให้สุศึกษาป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่ รายกลุ่มในนักโทษและผู้คุม

1. สถานการณ์สถานการณ์ผู้ป่วย Salmonellosis ประเทศเม็กซิโก

วันที่ 10 กรกฎาคม 2562 ศูนย์ควบคุมและป้องกันโรค (CDC) ยืนยันพบผู้ป่วย Salmonellosis รายใหม่ 9 ราย ในการระบาดหลายเหตุการณ์ ซึ่งมีความเชื่อมโยงกับผลิตภัณฑ์ตราสินค้า Cavi วันที่ 5 กรกฎาคม 2562 พบผู้ป่วย 71 ราย เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล 27 ราย ใน 8 รัฐ มีรายงานการระบาดตั้งแต่ในช่วงแรกๆ ของการเกิดเหตุการณ์ แต่ไม่สามารถระบุผลิตภัณฑ์ที่เป็นแหล่งโรคได้ ศูนย์ควบคุมและป้องกันโรคประกาศแจ้งให้ผู้บริโภคหลีกเลี่ยงการบริโภคมะละกอสดที่ติดตราสินค้า Cavi ซึ่งนำเข้าจากประเทศเม็กซิโก เนื่องจากข้อมูลทางระบาดวิทยาและหลักฐานที่ตรวจสอบย้อนกลับไประบุว่าการระบาดครั้งนี้จะเกิดจากมะละกอสดติดตราสินค้า Cavi ซึ่งจัดจำหน่ายโดย Agrososon LLC แต่ไม่ได้มีการกล่าวถึงการเรียกคืนสินค้า พบว่าผู้ป่วยเริ่มป่วยในช่วงวันที่ 14 มกราคม-16 มิถุนายน 2562 ส่วนใหญ่พบในช่วงเดือนเมษายน 2562 อายุระหว่าง 1-90 ปี พบผู้ป่วยทั้งหมด 40 ราย ในจำนวนนี้ 28 ราย เป็นเชื้อสายสเปน ร้อยละ 70 ไม่มีรายงานผู้เสียชีวิต พบผู้ป่วยมากที่สุดในรัฐ New York 27 ราย รองลงมา คือ New Jersey (18) Connecticut (14) Massachusetts (5) และ Pennsylvania (4) ตามลำดับ สำหรับในรัฐ Florida, Rhode Island และ Texas พบร้อยละ 1 ราย

2. สถานการณ์โรคไข้หวัดนก ใน 4 ประเทศ บน 3 ทวีป

วันที่ 10 กรกฎาคม 2562 องค์การโรคระบาดสัตว์ระหว่างประเทศ (Office International des Epizooties; OIE) รายงานยืนยันการระบาดของโรคไข้หวัดนก ใน 4 ประเทศ บน 3 ทวีป

สาธารณรัฐแอฟริกาใต้ จากรายงานล่าสุดในวันนี้ มีรายงานการระบาดของโรคไข้หวัดนกสายพันธุ์ H5N8 ที่ก่อโรครุนแรงสูง ในฟาร์มนกกระจอกเทศ ในจังหวัด North Cape การระบาดเริ่มขึ้นเมื่อวันที่ 21 มิถุนายน 2562 มีนกกระจอกเทศติดเชื้อ 22 ตัว จากทั้งหมด 1,440 ตัว สำหรับฟาร์มนกกระจอกเทศตาม

ปกติแล้ว นกกระจอกเทศที่เหลือนจะไม่ถูกนำไปทำลาย แต่มีการดำเนินการมาตรการต่าง ๆ เช่น การแยกสัตว์ป่วย และการฆ่าเชื้อโรคในบริเวณพื้นที่รอบฟาร์ม

ประเทศเม็กซิโก ในวันที่ 9 กรกฎาคม 2562 องค์การโรคระบาดสัตว์ระหว่างประเทศ (OIE) รายงานการระบาดของโรคไข้หวัดนกสายพันธุ์ H7N3 ที่ก่อโรครุนแรงสูงในสัตว์ปีก 3 ชนิด ในฝูงสัตว์ปีกที่เลี้ยงแบบหลังบ้าน ในรัฐ Hidalgo, Jalisco และ Guanajuato ทั้งหมดตั้งอยู่ในภาคกลางของประเทศ การระบาดเริ่มขึ้นในช่วงกลางเดือนมิถุนายน 2562 ในรัฐ Hidalgo มีสัตว์ปีกถูกทำลายทั้งหมด 1,000 ตัว ในการระบาดทั้ง 3 เหตุการณ์ พบสัตว์ปีกตาย 1,035 ตัว จากทั้งหมด 1,260 ตัว และเจ้าหน้าที่ได้ทำลายสัตว์ปีกที่เหลือ และรายงานว่าในรัฐเหล่านี้มีความชุกของโรคไข้หวัดนกในระดับต่ำ

ประเทศไต้หวัน ในวันที่ 8 กรกฎาคม 2562 รายงานว่าพบการระบาดของโรคไข้หวัดนกสายพันธุ์ H5N2 ที่ก่อโรครุนแรงต่ำ เคยเกิดขึ้นในปี 2560 และในวันที่ 4 กรกฎาคม 2562 ได้มีการรายงานยืนยันการระบาดของโรคไข้หวัดนกสายพันธุ์ H5N2 ที่ก่อโรครุนแรงสูง 5 เหตุการณ์ การระบาดของโรคไข้หวัดนกสายพันธุ์ H5N2 ที่ก่อโรครุนแรงต่ำ เกิดขึ้นที่ฟาร์มไก่ ในมณฑล Pingtung และ Yunlin การระบาดเริ่มขึ้นในเดือนเมษายนและธันวาคม 2560 ได้มีการระบุ strain จากการวิเคราะห์ข้อมูลย้อนหลัง มีสัตว์ปีก 2 ฝูง 44,564 ตัว ในจำนวนนี้ตาย 64 ตัว โดยจะมีการติดตามทำลายสัตว์ที่ยังรอดชีวิตทั้งหมด และการระบาดของโรคไข้หวัดนกสายพันธุ์ H5N2 ที่ก่อโรครุนแรงสูง ซึ่งเริ่มขึ้นตั้งแต่วันที่ 24-28 มิถุนายน 2562 ในมณฑล Yunlin ในฟาร์ม 3 แห่ง และในมณฑล Changhua อีก 2 แห่ง พบไก่และห่านตาย 2,629 ตัว จาก 72,573 ตัว

ประเทศเวียดนาม เมื่อสัปดาห์ที่ผ่านมาเจ้าหน้าที่สุขภาพสัตว์ รายงานยืนยันพบโรคไข้หวัดนกสายพันธุ์ H5N6 ที่ก่อโรครุนแรงสูง ในฝูงสัตว์ปีก ในจังหวัด Thai Binh ทางตอนเหนือของประเทศ การระบาดเริ่มต้นขึ้นในวันที่ 23 มิถุนายน 2562 พบสัตว์ปีกป่วยตาย 35 ตัว จากทั้งหมด 1,000 ตัว